

עיקרי ההודעות והפרסומים של בנק ישראל בחודשים האחרונים

ההודעות לעיתונות והסקירות התקופתיות של הבנק בניסוחן המלא מופיעות באתר

הבנק באינטרנט: <http://www.bankisrael.gov.il>

הרפורמה בענף ביטוח החיים

נכסי ענף ביטוח החיים הסתכמו בסוף 2000 בכ-71 מיליארדי ש"ח - ומהווים 6.3% מתיק הנכסים הכספיים של הציבור. חלקן של תכניות הביטוח החדשות מסוג "משתתפות ברווחים" בנכסי הענף עלה בהדרגה, והגיע בסוף 2000 ל-43%. במסגרת הרפורמה בענף ביטוח החיים הופסקה הנפקתן של איגרות החוב המיועדות, אולם זאת לגבי תכניות ביטוח חדשות בלבד, בלי לפגוע בזכויותיהם של העמיתים בתכניות הוותיקות. תכניות הביטוח החדשות, המשקיעות את נכסיהן בשוקי ההון והכספים, השיגו במוצא, בחמש השנים האחרונות, תשואות גבוהות מאלה שמבטיחות תכניות הביטוח הישנות, המשקיעות את מרבית נכסיהן באיגרות חוב מיועדות.

נכסים סחירים לא-צמודים

על רקע הירידה באינפלציה בשנים האחרונות גדל היקפן של איגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות הנושאות ריבית קבועה ("שחר") והגיע בנובמבר 2000 ל-28.5 מיליארדי ש"ח, לעומת 9.9 מיליארדים ב-1996. משקלן של איגרות החוב ממשלתיות הלא-צמודות הנושאות ריבית קבועה בסך איגרות החוב הממשלתיות הסחירות עלה בנובמבר 2000 ל-18.1%, לעומת 8% בסוף 1996. הארכת הטווח-לפדיון של איגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות הנושאות ריבית קבועה תסייע לפיתוח שוק משכנתאות לא-צמודות ולהגדלת החלק הלא-צמוד בחוב הממשלה, ותעודד משקיעים זרים להשקיע בשוק איגרות החוב בישראל. לפיתוח שוק הכספים ולהגברת התחרות בו תסייע גם הסרת המגבלה המוטלת על הנפקת מק"ם.

הנפקת ניירות ערך סחירים של חברות ישראליות

בחוף לארץ

הנפקותיהן של החברות הישראליות בחו"ל הסתכמו בשנת 2000 ב-4.3 מיליארדי דולרים, כמחצית מהן ברביע הראשון של השנה. במהלך חמש השנים האחרונות הסתכמו ההנפקות בכ-12.4 מיליארדים. מתבסס מעמדן של

הבורסות האירופיות כמקור הון חלוף לבורסת הנאסד"ק ולבורסה של תל אביב. גיוסי ההון בבורסות באירופה הסתכמו בשנת 2000 ב-1.3 מיליארדים - 30% מסך הגיוסים בחו"ל - לעומת 130 מיליונים בלבד בשנת 1998. עיתוי ההנפקות של מניות והיקפן נקבע בעיקר על פי מצב מחירי המניות בבורסת הנאסד"ק; זאת לעומת גיוסי איגרות חוב, שהן מקור יציב, והיקפם בשנתיים האחרונות הסתכם בכמיליארד דולרים. הנפקות החברות הישראליות בחו"ל היוו בשנתיים האחרונות למעלה ממחצית מסך כל ההשקעות של תושבי חו"ל בישראל וכ-65% מסך גיוסי ההון הכולל של החברות - בישראל ובחו"ל.

שינויים במבנה שוק ההון הישראלי בשנת התשעים

- נראי הרכב המימון של הסקטור הפרטי

בעשור האחרון חלו שינויים גדולים בהרכב המימון של פעילות הסקטור הפרטי: גדלו מאוד גיוסי המקורות של פירמות מבורסות בחו"ל - תחילה מארה"ב ובשנתיים האחרונות גם מאירופה - והואץ הגיוס של מקורות מימון ממתווכים פיננסיים חוץ-בנקאיים, כגון קרנות הון-סיכון ומשקיעים מוסדיים זרים. לנוכח התפתחויות אלה הצטמצם משקלם של הבנקים המקומיים במימון הפעילות המשקית, וגדלה התחרות בסקטור הפיננסי - על לקוחות מסחריים ועל לקוחות פרטיים גדולים. עם זאת הבנקים עדיין דומיננטיים בתיווך הפיננסי, הן כמקור מימון עיקרי של הסקטור הפרטי והן כמקור נגיש שאליו פונה סקטור זה כשמצמצמים מקורות המימון החלופיים שלו, כפי שאירע החל מהרביע האחרון של שנת 2000, על רקע נפילת מחירי המניות בבורסות בעולם.

השפעת שינויים תיאורטיים בשערי החליפין על

תוצאות הרווח וההפסד של התאגידים הבנקאיים

מסוף 1999 מדווחים הבנקים למפקח על הבנקים על מידת החשיפה שלהם לתנודות אפשריות גדולות בשער החליפין ועל השפעתן של תנודות אלו על רווחיהם. מהנתונים עולה, כי ההשפעות של פיחות או ייסוף של עד 5% על הרווח

ועל ההון העצמי של המערכת הבנקאית הן זעירות, וכי פיחות של 30% או ייסוף של 15% יכולים להביא לתנודות בנות כ-2.2% בהון העצמי.

כספי מילוות חובה בסך 210 מיליוני שקלים יוחזרו לציבור. בנק ישראל ורשות הדואר יוצאים במבצע משותף להחזרת כספים אלו בסניפי בנק הדואר

בנק ישראל ורשות הדואר יצאו בימים אלה במבצע חדש להחזרת דמי פדיון ל-250 אלף בעלי מילוות חובה שטרם קיבלו את תמורתם. הסכום הכולל של כספי מילוות החובה הנכללים במבצע הוא 210 מיליוני שקלים. שיטת החזר הכספים היא פשוטה ונוחה: אזרח שקיבל מבנק ישראל הודעה על החזר המגיע לו מוזמן לגשת לכל לאחד מ-234 סניפי הדואר ברחבי הארץ, להציג את ההודעה יחד עם תעודת הזהות שלו, ולקבל את כספו במקום, מייד ובמזומן.

השנה לא ישונה משקל המטבעות המרכיבים את סל המטבעות שכלפיו מוגדרת רצועת שער חליפין

בבדיקה שגרתית שערכה מחלקת מטבע חוץ נמצא, כי הפער בין משקל כל אחד מן המטבעות המרכיבים את סל המטבעות לבין הרכב סחר החוץ של ישראל בשנת 2000 קטן מ-2 נקודות אחוז. לפיכך לא נדרש השנה עדכון של הרכב סל המטבעות. ההחלטה שלא לשנות את הרכב הסל התקבלה לאחר התייעצות עם משרד האוצר. להלן מובאים המשקלות הממוצעים של המטבעות השונים בסחר ובסל המטבעות בשנת 2000 והפערים ביניהם:

משקל המטבעות המרכיבים את הסל

(בנקודות אחוז)	דולר	אירו	ליש"ט	יין
הרכב הסחר	65.99	22.12	6.09	5.57
הרכב הסל	64.66	22.23	6.62	6.49
ההפרש	1.33	-1.10	-0.53	-0.70

תיקוני הוראות בתחומי חברות כרטיסי אשראי -

חלוקת רווחים ופתיחת סניפים

המפקח על הבנקים, ד"ר יצחק טל, פרסם מספר תיקונים להוראותיו לתאגידי הבנקאיים. ההוראות מתייחסות לשלושה תחומים - טעויות של חברות לכרטיסי האשראי, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי ונוהל פתיחת סניפים על ידי תאגידי בנקאיים.

סקירות, דוחות ומחקרים שפורסמו

- סקר החברות והעסקים לרביע הראשון של שנת 2001.
- סקירה שנתית של מחלקת מטבע חוץ לשנת 2000.
- ההתפתחויות הכלכליות במחצית השנייה של 2000.
- דוח שנתי של הממונה על חוק חופש המידע לשנת 2000.
- מחקר על מגמות באי-השוויון ועל השינויים הרצויים במערכת המס - ד"ר מישל סטרביצ'נסקי.
- מחקר על התמסורת של המדיניות המוניטרית במשק קטן ופתוח: ההשפעה הדיפרנציאלית של הריבית על חברות מייצאות ושאינן מייצאות - ד"ר אשר בלס, ד"ר חדווה בר וד"ר עובד יושע.
- מחקר על מחזוריות פוליטית-כלכלית בישראל בשנים 1980 עד 1999 - ניר קליין.
- מחקר הבדק את השפעת המדיניות המוניטרית על האינפלציה - דוד אלקיים.
- נתונים על פעילות היחידה לפניות הציבור בשנת 2000.
- דוח קרן המטבע על המשק הישראלי לשנת 2000 - סיכום ראשוני.